

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО
РЕГИОНАЛНА ЗДРАВНА ИНСПЕКЦИЯ
ГР. БЛАГОЕВГРАД

Благоевград: 2700, ул. "Братя Миладинови" № 2
www.rzibl.org

тел.: 073/888701; факс :073/58-20-50
e-mail: rzibl@rzibl.org

ГОДИШЕН ДОКЛАД

за 2021 г. с анализ на резултатите от мониторинга и контрола на нейонизиращите електромагнитни лъчения като фактор на жизнената среда и на обектите, източници на нейонизиращи лъчения

Нейонизиращите лъчения са част от електромагнитния спектър, като това са: ултравиолетови и инфрачервени лъчи, радиочестотни и микровълнови полета, свръхнискочестотни, статични (постоянни) електрически и магнитни полета.

Електромагнитните полета / ЕМП / се разделят на постоянни електрически и нискочестотни магнитни полета, където най - чести източници са електропроводите, битовите електрически уреди и компютрите. При високочестотните (радиочестотни) полета, основни източници са: радарите, радио и телевизионните кули. Радиочестотните полета имат множество приложения и при модерните комуникации / най - разпространени източници са мобилните телефони и техните базови станции /. Медицинските скенери, радарните системи и микровълновите печки също използват радиочестотни полета.

Общото между тях е, че всички излъчват електромагнитни полета. Източниците на ЕМП излъчват в различни честотни диапазони и с различна мощност. Например радио- и телевизионните предаватели излъчват на по-ниски честоти при по - големи мощности от източниците, използвани в мобилната комуникация.

Съгласно параграф 1 т. 12, буква „е” от допълнителните разпоредби на Закона за здравето / ДВ бр. 70/ 2004г /, нейонизиращите лъчения в жилищни, производствени, обществени сгради и урбанизирани територии са фактор на жизнената среда и подлежат на контрол. На основание параграф 1 т. 9, буква „ф” от допълнителните разпоредби на Закона за здравето, обектите, източници на нейонизиращи лъчения са обекти с обществено предназначение и подлежат на държавен здравен контрол. Контролът се извършва в съответствие с разпоредбите на Наредба № 36 от 2009 г. за условията и реда за упражняване на държавен здравен контрол (обн., ДВ, бр. 63 от 2009 г., изм. и доп., бр. 38 от 2011 г.).

На основание чл. 36, ал. 3 от Закона за здравето, регионалните здравни инспекции **създават и поддържат публичен регистър** на обектите с обществено предназначение, а съгласно чл. 26 от Наредба № 36 от 2009 г., в регионалните здравни инспекции се **създават, поддържат и съхраняват досиета** на обектите с обществено предназначение.

Българското законодателство установява два етапа на контрол върху ЕМП. Първият се отнася до изчисляване на хигиенно-защитните зони около излъчващите съоръжения, а вторият се отнася до проверка на хигиенно-защитната зона чрез измерване на стойностите на ЕМП с прилагане на стандартни методи.

Гоце Делчев	8	10	7	1	0	2	2	2	0	0	0	0	32
Сатовча	4	8	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	15
Белица	3	3	4	1	0	0	0	0	0	0	0	0	11
Якоруда	5	5	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	15
Банско	11	13	6	0	4	0	0	1	1	0	-4 заличе ни	0	32
Хаджи-димово	3	5	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	12
Разлог	9	7	5	0	0	2	0	0	0	0	0	0	23
Гърмен	4	6	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	13
Симитли	2	6	6	0	0	0	0	1	1	0	0	0	16

Общият брой обекти, източници на нейонизиращи лъчения, регистрирани на територията на област Благоевград, е 313 бр. Най-голям е броят обекти, източници на нейонизиращи лъчения, регистрирани на територията на община Благоевград – 58 бр. Следват общините Сандански и Петрич по брой на регистрирани обекти – съответно 40 бр. и 37 бр. Най-малко базови станции са разположени на територията на общините Кресна и Струмяни – съответно 5 бр. и 4 бр.

2. Разпределение на обектите, източници на ЕМЛ, според собственика :

Съгласно действащото законодателство РЗИ – Благоевград вписва в публичен регистър обектите, източници на нейонизиращи лъчения, на територията на областта, като разпределението им според собственика е посочено в таблица 2.

Таблица 2

	Разпределение на обектите, източници на ЕМП според собственика:						О Б Щ О
	<i>А1 България ЕАД</i>	<i>Цетин България ЕАД</i>	<i>БТК ЕАД</i>	<i>НУРТС Диджитъл ЕАД</i>	<i>Макс Телеком ООД</i>	<i>Булсам- ком ЕАД</i>	
Регистрирани обекти, източници на нейонизиращи лъчения, в регистъра на	94	108	79	4	8	14	307

обектите с обществено предназначение на територията на област Благоевград (2011-2020 г.)							
Регистрирани и заличени обекти през 2021 г.	5	4	5	0	-8 <i>заличени</i>	0	6
Общо:	99	112	84	4	0	14	313

Забележка: Представените данни са за период до 14.12.2021 г

3. Цел на мониторинга :

- Представяне на актуални данни за състоянието на ЕМП;
- Определяне на риска от ЕМП, включващо:
 - Идентифициране на опасностите от облъчване с ЕМП;
 - Фиксиране на потенциалните здравни последици от тези опасности (оценка на риска);
 - Въвеждане на правила и препоръки за опазване здравето на населението (управление на риска).

4. Обекти, подлежащи на мониторинг :

РЗИ – Благоевград извършва мониторинг от 2015 г. на всички обекти: източници на ЕМП, разположени в близост до сградите и прилежащите терени на детски, учебни и лечебни заведения и на 10 % от всички останали обекти, разположени на територия с голяма концентрация на население и жилищни сгради (централна градска част и жилищни комплекси) на територията на област Благоевград.

5. Обекти с извършен мониторинг. Данни от проведени измервания :

През 2021 г. РЗИ – Благоевград извърши мониторинг на 8 бр. обекти, източници на ЕМП, разположени в близост до сградите и прилежащите терени на детски, учебни и лечебни заведения на територията на област Благоевград и 30 бр. обекти, съставляващи 10 % от всички регистрирани обекти, източници на нейонизиращи лъчения, като са избрани обекти, излъчващи на територия с голяма концентрация на население и жилищни сгради (централна градска част и жилищни комплекси), както следва :

5.1. Мониторинг на обекти на територията на всички детски, учебни и лечебни заведения, които попадат по посока на излъчване на източници на нейонизиращи лъчения в границите на хигиенно-защитните им зони:

Таблица 3

№	Точки за измерване на територията на детски, учебни и лечебни заведения, които попадат по посока на излъчване на източника на ЕМП. Протокол от контрол на ЕМП	Обект на контрол, източник на ЕМП
1.	Детска ясла ДДЯ № 10 “Макове” – дневна на ет. 2 и двор с детски площадки, гр. Благоевград; Протокол № 04/ 18.06.2021 г.	БС BLG 006 на “Булсатком” ЕАД гр. Благоевград, ул. “Хайдукови” № 66, сграда с идентификатор 04279.606.252.1
2. 3.	Детска градина ЦДГ № 4 “Радост” - двор, гр. Гоце Делчев. Протокол № 38/ 01.09.2021 г.	БС BLG 0085.A001 “Шар Планина” на “А1 България” ЕАД и БС 2232 на “Цетин България” ЕАД, гр. Гоце Делчев, ул. “Шар Планина” № 4, вх. А, УПИ VIII, кв. 25
4.	Спортна зала “Скаптопара” и спортна детска площадка /игрище /, гр. Благоевград, Протокол № 06/ 28.06.2021 г.	БС BLG 0245.A000 “Октомври” на “А1 България” ЕАД гр. Благоевград, ж.к. “Запад”, бл. 36, сграда с идентификатор 04279.609.24.3
5.	Училище ПГМСС “Пейо Яворов” – двор , гр. Гоце Делчев. Протокол № 41/ 01.09.2021 г.	БС BLG 0013 “Бяло Море” на “А1 България” ЕАД гр. Гоце Делчев, ул. “Симеон Радев” № 15, ПИ 17395.501.2483
6.	Детска градина ОДЗ № 4 “Първи юни” – двор , гр. Благоевград. Протокол № 07/ 29.06.2021 г.	БС BLG 008 “Струмско” на “Булсатком” ЕАД гр. Благоевград, ж.к. “Струмско”, ул. “Броди” бл. № 28, вх. А, сграда с идентификатор 04279.629.114.7
7.	Централна градска градина с детска площадка – гр. Благоевград. Протокол № 03/ 16.06.2021 г.	БС 2358 на “Цетин България” ЕАД гр. Благоевград, ул. “Арсений Костенцев” № 29, сграда с идентификатор 04279.613.348.1
8.	Училище ПЛГ “Никола Вапцаров” – двор, гр. Банско. Протокол № 34/ 24.08.2021 г.	БС 2239 на “Цетин България” ЕАД гр. Банско, ул. “България” № 31, сграда с идентификатор 02676.501.351.17

Резултатите от извършения мониторинг на описаните обекти, източници на ЕМП, са посочени в Приложение № 1 към доклада .

5.2. Мониторинг на обекти, източници на нейонизиращи лъчения, съставляващи 10 % от всички регистрирани обекти, разположени на територия с голяма концентрация на население и жилищни сгради (централна градска част и жилищни комплекси) :

Таблица 4

№	Точки за измерване. Протокол от контрол на ЕМП	Обект на контрол, източник на ЕМП
1. 2.	Населена околност; Протокол № 01/ 16.06.2021 г.	БС BLG 004 на “Булсатком“ АД и БС 2021 на “Цетин България” ЕАД гр. Благоевград, ж.к. ”Еленово“ бл. № 28., сграда с идентификатор 04279.626.10.6
3.	Населена околност; Протокол № 02/ 16.06.2021 г.	БС 2305 на “Цетин България“ ЕАД, с. Церово, общ. Благоевград, УПИ VIII-72, кв. 8
4.	Населена околност; Протокол № 05/ 18.06.2021 г.	БС BLG 0037.A002 на “Цетин България” ЕАД гр. Благоевград, ул. “Катина и Никола Хайдукови“ бл. № 72, сграда с идентификатор 04279.606.252.4
5.	Населена околност; Протокол № 08/ 29.06.2021 г.	БС 2343 на “Цетин България“ ЕАД гр. Благоевград, ж.к. “Струмско“, ул. “Броди“ бл. № 42, вх. А и вх. Б
6. 7.	Населена околност; Протокол № 09/ 29.06.2021 г.	БС BLG 002 на “Булсатком“ ЕАД и ППС SO 1547 на “БТК” ЕАД, гр. Благоевград, бул. “Васил Левски“ № 38, сграда с идентификатор 04279.618.33.29
8.	Населена околност; Протокол № 10/ 29.06.2021 г.	ППС SO 1578_A на “БТК“ ЕАД гр. Благоевград, бул. “Александър Стамболийски“ № 77, сграда с идентификатор 04279.621.9.6
9.	Населена околност; Протокол № 11/ 03.07.2021 г	ППС SO 1598_A на “БТК“ ЕАД

		с. Горно Хърсово, общ. Благоевград, м. "Армано"
10.	Населена околност; Протокол № 12/ 03.07.2021 г	ППС SO 1745_V на "БТК" ЕАД с. Изгрев, общ. Благоевград, УПИ VI-255, кв. 1, ул. "Братя Гошеви" № 7
11.	Населена околност; Протокол № 35/ 24.08.2021 г	БС 2251 на "Цетин България" ЕАД гр. Банско, м. "Свети Иван", хотел "Свети Иван Рилски Спа Ризорт", сграда с идентификатор 02676.89.31.9
12.	Населена околност; Протокол № 36/ 24.08.2021 г.	БС 2311 на "Цетин България" ЕАД гр. Банско, м. "Грамадето", сграда с идентификатор 02676.12.70.1, хотел "Еlegant лукс"
13.	Населена околност; Протокол № 37/ 24.08.2021 г.	БС 2051 на "Цетин България" ЕАД, гр. Банско, ул. "Неофит Рилски" № 9, поземлен имот с идентификатор 02676.501.1548
14.	Населена околност; Протокол № 39/ 01.09.2021 г.	БС BLG 132 на "Булсатком" ЕАД гр. Гоце Делчев, ул. "Бяло море", бл. № 12, вх. А, сграда с идентификатор 17395.501.2458.9
15.	Населена околност; Протокол № 40/ 01.09.2021 г.	БС 2556 на "Цетин България" ЕАД гр. Гоце Делчев, ул. Бяло море, № 12, вх. Б, сграда с идентификатор 17395.501.2458.9
16.	Населена околност Протокол № 42/ 01.09.2021 г.	БС 2179 на "Цетин България" ЕАД гр. Гоце Делчев, ул. "Пенчо Славейков" бл. № 16, вх. Б, сграда с идентификатор 17395.501.1738.2
17. 18.	Населена околност Протокол № 43/ 24.09.2021 г.	ППС SO 1656_V на "БТК" ЕАД и БС 2452 на "Цетин България" ЕАД с. Буково, общ. Гоце Делчев, м. "Кръст", имот с идентификатор 07003.108.235
19.	Населена околност Протокол № 44/ 24.09.2021 г.	БС 2104 на "Цетин България" ЕАД с. Обидим, общ. Банско, имот с идентификатор 53059.101.288
20.	Населена околност Протокол № 45/ 24.09.2021 г.	ППС SO 1643_A на "БТК" ЕАД гр. Банско, ул. "Захари Зограф" № 1, сграда с идентификатор 02676.501.2032.5

21.	Населена околност Протокол № 46/ 27.09.2021 г.	БС BLG 0044 “Ключ“ на “А1 България” ЕАД с. Ключ, общ. Петрич, УПИ XII-84, кв. 6
22.	Населена околност Протокол № 47/ 27.09.2021 г.	БС BLG № 0025 “Дрангово“ на “А1 България” ЕАД с. Дрангово, общ. Петрич, УПИ III, кв. 15
23.	Населена околност Протокол № 48/ 27.09.2021 г.	ППС SO 1684_A на “БТК“ ЕАД с. Първомай, общ. Петрич, ул. “Отец Паисий“ № 6, УПИ XX -643, кв. 17
24.	Населена околност Протокол № 49/ 27.09.2021 г.	БС BLG 110 на “Булсатком“ ЕАД гр. Петрич, ж.к. “Самуил“, бл. № 11, сграда с идентификатор 56126.600.513.8
25.	Населена околност Протокол № 50/ 27.09.2021 г.	БС BLG 0079.A004 на “А1 България“ ЕАД, гр. Петрич, ж.к. "Изток", бл. № 12, вх. А, сграда с идентификатор 56126.602.1031.8
26.	Населена околност Протокол № 51/ 06.10.2021 г.	БС BLG 0002 на “А1 България” ЕАД гр. Сандански, ул. “Петър Берон“, № 14, бл. “Еделвайс“
27.	Населена околност Протокол № 52/ 06.10.2021 г.	БС 2632 на “Цетин България” ЕАД гр. Сандански, ул. “Марица“ № 12, сграда с идентификатор 65334.300.1402.1
28.	Населена околност Протокол № 53/ 06.10.2021 г.	БС BLG 106 на “Булсатком” ЕАД гр. Сандански, ул. “Никола Вапцаров“ № 41, сграда с идентификатор 65334.300.233.1
29.	Населена околност Протокол № 54/ 06.10.2021 г.	БС BLG 105 на “Булсатком“ ЕАД гр. Сандански , бул. “Свобода“ № 19, сграда с идентификатор 65334.300.2214.1
30.	Населена околност Протокол № 55/ 14.10.2021 г.	БС ППС SO 1503 на “БТК“ ЕАД гр. Благоевград, пл. "Христо Ботев" № 2, сграда на РУД – Благоевград

Резултатите от извършения мониторинг на описаните обекти, източници на ЕМП, са посочени в Приложение № 2 към доклада .

Данните от **Приложение 1** и **Приложение 2** показват, че измерените стойности на плътността на мощност в мерна единица S ($\mu\text{W}/\text{cm}^2$) в избраните контролни точки **не надвишават** пределно-допустимото ниво за населени територии от **$10 \mu\text{W}/\text{cm}^2$** (микроват на квадратен сантиметър).

6. Технически средства, с които са проведени измерванията :

При контрола е използвано следното оборудване:
Преносим уред за измерване на ЕМП Narda Broadband Field Meter NBM – 550 на фирма “Narda Safety Test Solutions”

- Работна честотна лента – от 100 kHz до 6 GHz
- Неопределеност – $\pm 15\%$
- Чувствителност – $0,1 \mu\text{W}/\text{cm}^2$
- Антена – изотропна

7. Проверки по сигнали и резултатите от тях:

През 2021 г. в РЗИ – Благоевград не са постъпили сигнали, свързани с монтажа и работата на излъчващи обекти, източници на нейонизиращи лъчения .

8. Изводи и заключения.

Съгласно представените резултати от измервания на ЕМП в населените територии на област Благоевград няма констатирани случаи на несъответствия с Наредба № 9 /1991 г. на МЗ и МОСВ за пределно допустими нива на електромагнитни полета в населени територии и определяне на хигиенно-защитни зони около излъчващи обекти. Измерените стойности отговарят на приетите в българското законодателство хигиенни норми.

Данните от мониторинга за 2021 г. са въведени в информационната система за източниците на ЕМП и са изпратени на НЦОЗА за публикуване.

След извършен сравнителен анализ за периода 2015 г.- 2021 г. се установява трайна тенденция за спазване изискванията на Наредба № 9 /1991 г. /ДВ бр. 35/ 03.05.1991 г./ на МЗ и МОСВ за пределно допустими нива на електромагнитни полета в населени територии и определяне на хигиенно-защитни зони около излъчващи обекти.

Заключение: Съотнесени към националните хигиенни норми и препоръките на ЕС, СЗО и Международната комисия за защита от нейонизиращи лъчения /ICNIRP/, измерените стойности показват, че не се констатира здравен риск от облъчване на населението с ЕМП, излъчвани от антените на базовите станции за мобилна комуникация на територията на област Благоевград. В случай на установени нарушения, както по света, така и в България, се препоръчва поставяне на заграждения и предупредителни табели с цел ограничаване достъпа на населението до местата с превишени хигиенни норми.

9. Лице, изготвило доклада, подпис и контакти за връзка :

Инж. Смилена Николова, главен инспектор в отдел “ДЗК“, дирекция “ОЗ“ при РЗИ – Благоевград, тел.: 0882 669314.

10. Приложения :

- **Приложение № 1** - Резултати от извършения мониторинг на обектите, източници на нейонизиращи лъчения, на територията на всички детски, учебни и лечебни заведения, които попадат по посока на излъчване на източниците в границите на хигиенно-защитните им зони.
- **Приложение № 2** - Резултати от извършения мониторинг на обектите, източници на нейонизиращи лъчения, съставляващи 10 % от всички регистрирани обекти, разположени на територия с голяма концентрация на население и жилищни сгради .